

Aleksandra Koziół

mgr

Uniwersytet Szczeciński

e-mail: 233171@stud.usz.edu.pl

ORCID: 0009-0004-3757-0274

Ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa „Prawo – medycyna – człowiek: bioetyka, prawo i nowe granice medycyny”, Szczecin, 4 kwietnia 2025 r.

W dniu 4 kwietnia 2025 r. w Bibliotece Międzywydziałowej Uniwersytetu Szczecińskiego odbyła się Ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa „Prawo – medycyna – człowiek: bioetyka, prawo i nowe granice medycyny”, zorganizowana przez Koło Naukowe Prawa Medycznego Remedium działające na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego we współpracy z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, zespołem badawczym Prawa Cywilnego Procesowego, Prawa Medycznego i Nowych Technologii Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Centrum Praktyk Sądowych Kliniki Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Wydarzenie miało charakter hybrydowy, co umożliwiło uczestnictwo zarówno stacjonarne, jak i zdalne, a jego celem było stworzenie przestrzeni dla studentów i doktorantów do interdyscyplinarnej wymiany doświadczeń oraz refleksji nad aktualnymi wyzwaniami na styku prawa, medycyny i bioetyki.

Wydarzenie odbyło się pod Patronatem Honorowym Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego, Wojewody Zachodniopomorskiego, Sekretariatu ds. Młodzieży Województwa Zachodniopomorskiego, Okręgowej Izby Lekarskiej w Szczecinie,

Szczecińskiej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz wydawnictwa InGremio, co podkreśliło istotę podjętej tematyki wydarzenia w bieżącej dyskusji dotyczącej prawa medycznego oraz bioetyki. Objęcie konferencji patronatami instytucji reprezentujących środowisko akademickie, administrację publiczną oraz samorządy zawodów medycznych stanowiło jednocześnie istotny sygnał poparcia dla idei dialogu między prawem a medycyną.

Ważnym elementem podkreślającym akademicki charakter konferencji było powołanie Rady Naukowej, która swoim autorytetem i doświadczeniem merytorycznym wzmacniała rangę wydarzenia oraz wyznaczała standardy jakości wystąpień. W skład Rady Naukowej wchodził: prof. dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska (Uniwersytet Szczeciński), prof. dr hab. Beata Karakiewicz (Pomorski Uniwersytet Medyczny), prof. dr hab. Monika Urbaniak (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu), dr Magdalena Gołównin-Hudała (Uniwersytet Opolski), dr Aleksandra Klich (Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Wileński), lek. Michał Bulsa (Okręgowa Izba Lekarska w Szczecinie), mgr Aleksandra Koziół (KNPM Remedium).

Konferencję uroczyście otworzyli: mec. Paweł Juras z biura II Wicewojewody Dawida Krystka, Prorektor ds. Nauki Uniwersytetu Szczecińskiego prof. dr hab. Andrzej Skrendo, Prodziekan ds. Studenckich Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego dr hab. Wojciech Sz. Staszewski, prof. US, Prezes Okręgowej Izby Lekarskiej lek. Michał Bulsa oraz dr Aleksandra Klich – opiekun Koła Naukowego Prawa Medycznego Remedium. W swoich wystąpieniach inauguracyjnych podkreślili oni znaczenie interdyscyplinarnego podejścia do problematyki prawa medycznego oraz konieczność wspierania młodych badaczy w rozwijaniu kompetencji naukowych. Następnie dr Aleksandra Klich wygłosiła krótki wykład wprowadzający.

Do zorganizowania konferencji skłoniła organizatorów potrzeba zbudowania przestrzeni do dyskusji i spotkania na granicy prawa i medycyny. Konferencja miała umożliwić przyszłym lekarzom bliższe poznanie ich praw i obowiązków związanych z wybraną przez nich profesją, zaś przyszłym prawnikom odkrycie praktycznych aspektów studiowanych przez nich zagadnień z zakresu prawa medycznego. Organizatorzy zdecydowali się na tak określoną tematykę wydarzenia ze względu na dynamikę rozwoju bioetyki i bieżącą potrzebę dyskusji na tematy, które choć mogą wydawać się osadzone w odległej przyszłości, to jednak w rzeczywistości mogą stać się naszą teraźniejszością w każdej chwili.

Interdyscyplinarność konferencji nie była jedynie deklaracją organizatorów, a rzeczywistym jej przymiotnikiem. Wystąpienia prelegentów poruszały szeroki wachlarz tematów – od legalności badań eksperymentalnych, poprzez dylematy

bioetyczne dotyczące eutanazji i ksenotransplantacji, aż po zagadnienia związane z odpowiedzialnością karną lekarzy i dostępem do innowacyjnych terapii. Szczególną uwagę zwrócono także na kwestie autonomii pacjenta, prawa do informacji i ochrony tożsamości płciowej w kontekście aktualnych regulacji prawnych.

Myślą przewodnią konferencji było zatem pytanie o to, w jaki sposób tworzyć i stosować prawo w warunkach szybkiego rozwoju nauki, tak aby z jednej strony nie blokować innowacji i postępu w medycynie, a z drugiej skutecznie chronić fundamentalne wartości, takie jak życie, zdrowie, prywatność i bezpieczeństwo pacjenta. Wystąpienia i debaty pokazały, że wyważenie tych wartości wymaga nie tylko precyzji legislacyjnej, lecz także stałego dialogu między środowiskami prawniczymi i medycznymi oraz gotowości do krytycznej refleksji nad aksjologicznymi fundamentami regulacji.

Konferencja zgromadziła licznych studentów, doktorantów oraz młodych naukowców z różnych ośrodków akademickich w Polsce, m.in. z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego. Wysoki poziom merytoryczny referatów oraz aktywna dyskusja po każdym panelu potwierdziły znaczenie organizacji tego typu inicjatyw.

Program konferencji obejmował pięć paneli tematycznych, w tym dwa prowadzone w formie stacjonarnej oraz trzy panele zdalne, co umożliwiło udział w wydarzeniu studentom z całej Polski. Nad merytorycznym przebiegiem poszczególnych części czuwało grono moderatorów, którzy dbali o sprawną organizację dyskusji. Moderatorami poszczególnych sesji byli: dr Aleksandra Klich – panel I, dr hab. Wojciech Bożek, prof. US (Uniwersytet Szczeciński) – panel II, dr Marta Jasińska (Uniwersytet Szczeciński) – panel III, adw. Marta Krysztofik – panel IV oraz mgr Aleksandra Koziół (Uniwersytet Szczeciński) – panel V, którzy zapewnili panelom spójność tematyczną i dbali o dynamiczną debatę.

Pierwszy panel konferencji koncentrował się na zagadnieniach wyznaczających „nowe granice” medycyny, gdzie postęp technologiczny i rozwój terapii stawiają prawu oraz bioetyce szczególnie wymagające pytania. Wystąpienia dotyczyły m.in. legalności prowadzenia badań i eksperymentów oraz wybranych problemów związanych z nowoczesnymi terapiami, co pozwoliło nakreślić podstawowe ramy dopuszczalnej ingerencji w organizm człowieka oraz odpowiedzialności towarzyszącej wdrażaniu innowacji. Istotny punkt odniesienia stanowiło również wystąpienie dotyczące danych osobowych w kontekście ochrony tożsamości płciowej, osadzone na tle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, które unaoczniało, że w ochronie zdrowia coraz częściej krzyżują się kwestie medyczne, prawne i prawa do prywatności.

W panelu wybrzmiały także klasyczne bioetyczne dylematy związane z eutanazją oraz problematyka ksenotransplantacji jako potencjalnej odpowiedzi na deficyt narządów, a całość uzupełniła analiza teleporad, ukazująca szanse i ograniczenia zdalnych form opieki. Dyskusja po wystąpieniach podkreśliła stałe napięcie między autonomią pacjenta, potrzebą ochrony jego bezpieczeństwa a obowiązkiem państwa kształtowania rozwiązań prawnych, które nadążają za tempem zmian medycyny.

Kolejny panel, prowadzony w formule stacjonarnej, akcentował praktyczny wymiar prawa medycznego i zdrowia publicznego, koncentrując się na prawach pacjenta, obowiązkach instytucji państwa oraz odpowiedzialności prawnej w ochronie zdrowia. Wystąpienie poświęcone obowiązkowym szczepieniom ukazało złożoność konfliktu między interesem jednostki a interesem zbiorowym, wskazując na społeczne i prawne konsekwencje mechanizmów przymusu w polityce zdrowotnej. Ważnym elementem panelu była również problematyka prawa do informacji jako fundamentu praw pacjenta, która w kolejnych referatach powracała jako warunek realnej autonomii i świadomego podejmowania decyzji terapeutycznych. Z perspektywy prawa karnego omówiono odpowiedzialność za narażenie człowieka na zarażenie, pokazując funkcję prewencyjną i represyjną tej gałęzi prawa w kontekście ochrony dóbr o najwyższej wadze. Uzupełnieniem rozważań o charakterze bioetyczno-prawnym była analiza klonowania jako potencjalnej alternatywy dla ksenotransplantacji, a także wystąpienie o terapii analogami GLP-1 w redukcji masy ciała, które wprowadziło wątek medyczny o dużej aktualności społecznej. Panel zamknęła dyskusja, która koncentrowała się wokół kryteriów proporcjonalności ingerencji oraz wyznaczania granic ochrony dóbr prawnych.

Panel trzeci, a pierwszy odbywający się w formule zdalnej, obejmował zagadnienia szczególnie wrażliwe aksjologicznie, związane z obszarami „granicznymi” życia i prokreacji oraz regulacją innowacji w medycynie. Referaty dotyczyły m.in. prawnych aspektów terapii eksperymentalnych, które wymagają jednoczesnego uwzględnienia potrzeby rozwoju nauki i konieczności ochrony pacjenta przed ryzykiem nieproporcjonalnym do spodziewanej korzyści. Istotną część panelu stanowiły wystąpienia odnoszące się do aborcji w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) oraz do zapłodnienia *post mortem*, co uwidocznili zderzenie norm prawnych z pluralizmem światopoglądowym oraz napięcie między ochroną życia a prawem autonomii decyzji. W tym samym nurcie osadzono rozważania o genetycznej modyfikacji embrionów, wskazując na globalny wymiar debaty i znaczenie standardów etycznych w wyznaczaniu granic dopuszczalności takich działań. Panel uzupełniły wystąpienia dotyczące wyzwań ustawodawczych w zakresie medycyny estetycznej oraz prawnych aspektów dostępu do środków antykoncepcyjnych,

które pokazały, że dyskusja o prawie medycznym dotyczy również codziennych decyzji zdrowotnych. Całość obrad w tej części konferencji potwierdziła potrzebę prowadzenia dialogu między prawem, etyką i medycyną, zwłaszcza tam, gdzie brak oczywistych odpowiedzi i łatwego konsensusu.

Czwarty panel koncentrował się na klasycznych instytucjach prawa medycznego w zderzeniu z praktyką wykonywania zawodów medycznych, a jego osią była relacja pacjent–lekarz i wynikające z niej granice odpowiedzialności. Wystąpienia dotyczące zgody pacjenta na zabieg oraz problemu luki definicyjnej w tym zakresie unaoczyliły, że nieprecyzyjność pojęć może przekładać się na ryzyka prawne po stronie personelu medycznego i jednocześnie osłabiać standard ochrony pacjenta. Silnie wybrzmiała również problematyka prawa do informacji oraz napięcia między tym prawem a tajemnicą lekarską jako obszaru, w którym konieczne jest ciągle wyważanie interesów i wartości, takich jak prywatność, zaufanie do zawodu lekarza i bezpieczeństwo procesu terapeutycznego. W dalszej części panelu podjęto temat autonomii pacjenta oraz granicy, gdzie kończy się wybór, a zaczyna odpowiedzialność lekarza, co pozwoliło spojrzeć na prawo medyczne nie tylko jako zbiór norm, lecz także jako instrument porządkowania relacji o wysokim ładunku etycznym. Zwieńczeniem tej części były rozważania dotyczące systemu ochrony praw pacjenta oraz referat o odpowiedzialności lekarzy za eksperymenty i tortury w perspektywie zbrodni przeciwko ludzkości, który wprowadził wymiar historyczno-prawny i unaoczyił konsekwencje przekroczenia granic etycznych przez medycynę.

Ostatni panel, również prowadzony zdalnie, skupiał się wokół praw człowieka i bioetyki końca życia. Szczególne miejsce zajęła problematyka „praw do godnej śmierci” w orzecznictwie ETPCz oraz zagadnienia eutanazji i wspomaganego samobójstwa, w tym w kontekście osób z zaburzeniami psychicznymi. W perspektywie praw człowieka omówiono także dostęp do alternatywnych metod terapeutycznych, zwłaszcza marihuany leczniczej, w świetle art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i wskazano na znaczenie prawa do poszanowania życia prywatnego w decyzjach zdrowotnych. Panel obejmował ponadto wątki przyszłościowe, dotyczące sztucznej inteligencji i transhumanizmu w sektorze zdrowia, które prowokują pytania o odpowiedzialność, transparentność i granice technologicznego udoskonalania człowieka. Dopełnieniem było ponowne pojawienie się tematu ksenotransplantacji, pokazujące, że rozwój medycyny tworzy jednocześnie nadzieje i nowe dylematy moralne.

Konferencja „Prawo – medycyna – człowiek: bioetyka, prawo i nowe granice medycyny” stanowiła ważne forum wymiany myśli naukowej i doświadczeń praktycznych w zakresie prawa medycznego. Wydarzenie to pokazało potrzebę ciągłego dialogu

oraz szukania rozwiązań prawnych w dziedzinach biomedycznych. Zaangażowanie uczestników, wysoki poziom merytoryczny wystąpień oraz aktywna dyskusja udowodniły, że zasadne jest tworzenie takich inicjatyw w przyszłości w celu integracji środowisk studentów prawa i medycyny.

CYTOWANIE

Koziół A., *Ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa „Prawo – medycyna – człowiek: bioetyka, prawo i nowe granice medycyny”, Szczecin, 4 kwietnia 2025 r.*, „Acta Iuris Stetinensis” 2026, nr 2 (58), 211–216, DOI: 10.18276/ais.2026.58-13.